

Martin, 19.09.2025

miens1@hotmail.com

Det er vanskelig å bygge en fellesskole (uavhengig av hvor mye penger man bruker på den) dersom den blir for individfokustert (rettigheter/hensyn). Fellesskapet i fellesskolen brytes ned av at enkeltelever får for stort spillerom på de andre elevenes bekostning (både grunnet juss og pedagogisk-ideologiske forestillinger). Eksempelvis bør elever som ikke klarer å oppføre seg innenfor normale rammer eller har for store faglige utfordringer, få et annet opplæringstilbud tilpasset dem, utenfor fellesskolen. Det av hensyn til fellesskapet. Jeg kjenner ingen foreldre som ikke har opplevd å ha en eller flere elever i barnas klasse som gjennom grenseløs adferd ødelegger massivt uten at skolen har muligheter eller evne til å ta effektive grep, til elevens og fellesskapets beste. Slike elevers utfoldelse er ofte årsaken til at andre elever får skolevegning/mistrivsel. Fellestanken (absolutt alle skal med, uansett hva) blir da kanskje den største trusselen mot fellesskolen, for tanken er umulig å gjennomføre i praksis. Ideologi møter realitet. I det offentlige ordskiftet blir slike påpekninger tolket som noe umoralsk og man tillegger avsender onde intensjoner. Men denne erkjennelsen er nødvendig for å kunne hjelpe alle elever. Jeg mener fellesskolen er svært viktig for samfunnet, men forstår samtidig foreldre som velger privatskoler, nettopp fordi disse skolene har større mulighet til å sile ut elever de ikke kan håndtere. Skal fellesskoleprosjektet lykkes må vi opprette flere spesialskoler. Spesialskoler vil gi utfordrende elever større følelse av tilhørighet/felleskap, mestring og læringsutbytte. I fellesskolen blir mange av disse elevene bare verre for seg selv og medelevene, og det kan ikke løses med flere ressurser.

En annen trussel mot fellesskolen er det lave faglige nivået. Den bør bli mer faglig orientert. Inntrykket nå er at man driver med masse utenomfaglig og med konflikthåndtering, noe som gir mindre tid til skolens kjerneoppgave: Læring. Som mange ungdomsskolelærere forteller meg: «Så fint det må være å være lærer på videregående. Der får du jo faktisk undervist...». Det er skadelig for flertallet av elevenes motivasjon når skolen har lavt læringstrykk/fokus. Elevene vet hvorfor de er pålagt å gå på skolen daglig: For å lære. Men hvis de lærer lite fordi undervisningstiden brukes på masse annet gir det mindre mening å møte opp og ta den seriøst. Den blir bare et sted man er pålagt å oppholde seg på dagtid. Vi risikerer at fellesskolen oppleves irrelevant for elevene fordi den forsømmer sin kjerneoppgave. Økt læringstrykk vil også bidra til bedre sosialt miljø, for gjennom fag oppstår ekte, meningsfull samhandling/samtale mellom mennesker. Samhandling med formål er uendelig mye mer meningsfullt enn samhandling for samhandlingens skyld. Blir fellesskolen mer faglig orientert og spesialskoler opprettet, kan også fellesskolene klare seg med færre ressurser enn i dag.

En tredje utfordring for fellesskolen er knyttet til innvandring. Fellesskolen er helt sentral for å sikre integrering av nye landsmenn, men manglende språkkunnskaper gjør at mange innvandrerbarn ikke kan ta del i meningsfulle fellesskap fordi man ikke forstår tilstrekkelig av det som foregår i klasserommet. Dette går ut over deres sosiale og faglige utvikling. På mange skoler er innvandrerandelen for høy til at fellesskolen effektivt kan sosialisere innvandrerbarn inn i norske verdier (norske verdier = opplysningsideer om demokrati og individuelle friheter/menneskerettigheter) eller gi dem fagkunnskapene de trenger for å

lykkes i samfunnet. Det går en grense for hvor mange fremmedkulturelle elever en klasse kan ha før læreren ikke lenger kan ha noe realistisk håp om å lykkes i å lære dem det de trenger. En lærers suksess med klassen forutsetter noen grunnleggende premisser: at elevene har et tilstrekkelig minimum av språkkompetanse og av fellesverdier. Hvis dette ikke er på plass hos for mange elever, vil læreren havne i en spagat mellom å gi de svakeste helt grunnleggende opplæring og gi majoriteten undervisning på klassetrinnets normerte nivå. Når lærerspagaen rammer majoritetens faglige utvikling vil deres tilslutning til fellesskoleprosjektet forvitte. I tillegg vil lærernes motivasjon til å stå i jobben forvitte. Når rammene gjør lærerens jobb umulig å lykkes i, vil mange slutte. Få forblir i en jobb man ikke får nok mestringsopplevelser i. Sistnevnte poeng gjelder for alle tre avsnitt. Lærerflukt vil svekke fellesskolen ytterligere.